

THĂM LÀNG NGƯỜI VIỆT SỐNG TRÊN BIỂN HỒ, CAMPUCHIA

NGUYỄN VĂN BÌNH

Trưa ngày 8-12-2025, 18 người trong phái đoàn du lịch do công ty Hồng Minh tổ chức đã ghé thăm Biển Hồ tại thành phố Siem Reap của Campuchia, nơi có khoảng 6000 người Việt nghèo khổ sống chật vật, thiếu thốn mọi bề tại đây.

Đoàn được anh Cu Đen, người Việt có Cha là người Miên, Mẹ là người VN đã được sinh ra và sống trên Biển Hồ 6 năm thời niên thiếu làm hướng dẫn viên. Mỗi người phải tốn 25 mỹ kim để thuê thuyền đi trên Biển Hồ và đến thăm làng VN.

Anh Cu Đen, hướng dẫn viên

Được biết Biển Hồ theo tiếng gọi của người Việt hay Hồ Tonle Sap có nghĩa là “sông nước ngọt lớn” tiếng Campuchia là một hồ nước ngọt ở phía tây bắc Campuchia. Hồ thông với sông Mê Kông qua sông Tonle Sap, hợp lưu tại thủ đô Phnôm Pênh. Đây là hồ

nước ngọt lớn nhất Đông Nam Á và được UNESCO công nhận là khu dự trữ sinh quyển thế giới năm 1997.

Biển Hồ Campuchia hay Tonle Sap rộng khoảng 16.000km², không nhìn thấy bờ, trải dài qua sáu tỉnh, thành, gồm Pursat, Battambang, Kompong Chhnang, Moung Roessei, Kampong Luong và Siem Reap, là hồ nước ngọt lớn nhất Đông Nam Á. Đây là một hệ thống kết hợp giữa hồ và sông có tầm quan trọng to lớn đối với Campuchia.

Thường thì vào mùa khô từ Tháng 11 đến Tháng 5 hồ khá hẹp và nông, tầm sâu chỉ khoảng 1 m với diện tích 10.000 km². Vào mùa mưa bắt đầu từ Tháng 6, thay vì sông Tonle Sap rút nước từ hồ ra sông Mê Kông thì sông chảy ngược dòng, tiếp nước vào hồ khiến mực nước hồ dâng cao và tăng diện tích hồ thành 16.000 km². Với lượng nước đó, hồ có thể sâu đến 9-14 m, làm ngập lụt đồng ruộng và cây rừng trong khu vực. Vùng ngập nước biến thành nơi sinh sản lý tưởng của nhiều loài cá nước ngọt. Đến Tháng 10 thì nước lại rút xuống theo sông Tonle Sap ra sông Mê Kông.

Vì địa thế đặc biệt với hệ thống thủy văn đổi dòng 2 lần mỗi năm hồ Tonle Sap là một trong những hồ nước ngọt có hệ sinh thái đa dạng và phong phú. Phù sa cùng chất bồi đắp từ hạ lưu bồi đắp lòng hồ nên Tonle Sap có sản lượng cá lớn đáng kể trên thế giới. Ngư nghiệp trên hồ nuôi sống 3 triệu người và cung cấp 75% sản lượng cá nước ngọt cùng 60% lượng chất đạm cho dân Campuchia.

Cũng vì hồ Tonle Sap điều tiết mà hạ lưu sông Mê Kông bớt nạn lũ lụt vào mùa mưa, và ngược lại vào mùa khô khoảng 50% lượng nước sông ở châu thổ sông Cửu Long là do hồ Tonle Sap bù vào.

Đi trên thuyền, đoàn chúng tôi có dịp thấy nhiều căn nhà của người Việt sống rải rác trên con sông.

Trường học

Khi đến viếng thăm chiếc thuyền dùng làm ngôi trường tiểu học do ông Nguyễn Minh Luân làm hiệu trưởng, là con trai của ông Tư, người có công sáng lập ngôi trường từ năm 1997. Theo anh Luân cho biết anh và vợ của anh đã từ Tây Ninh đến Biển Hồ được 18 năm qua. Anh lo dạy học cho các em từ 6 đến 15 tuổi từ lớp 1 đến lớp 4 theo chương trình của VN, Anh Minh cho biết hiện có 156 em đến học. Chương trình học gồm cả tiếng Việt và tiếng Miên. Vợ của anh thì lo nấu cơm cho các em, Tất cả dịch vụ đều miễn phí.

TRƯỜNG TIỂU HỌC VIỆT NAM
NUÔI DẠY TRẺ EM NGHÈO
BIỂN HỒ - VƯƠNG QUỐC CAMPUCHIA
Hiệu trưởng: NGUYỄN MINH LUÂN
 Đảm nhiệm nuôi dạy miễn phí 156 em học sinh nghèo
 tại Biển Hồ, Siem Reap, Campuchia

Tel: +(855)979 720 717
 (Zalo/Viber/Telegram)
 Email: ln8319778@gmail.com

Chủ TK: Nguyễn Minh Luân
Số TK: 050137827481
 (Sacombank)
 Sài Gòn Thương Tín chi nhánh
 Tân Biên, Tây Ninh

Theo ông Minh thì sau giờ học các em phải về thuyền lo phụ giúp mọi việc cho cha mẹ. Dịp này, phái đoàn đã đổi tiền dollars Mỹ sang tiền Riel của Campuchia (\$1 USA= \$

4000 Riel) để phân phát cho khoảng gần 60 em đến tụ tập trên thuyền. Tổng số tiền của 18 người và một số người trong đoàn gởi gắm khoảng \$ 1000 dollars đã được phân phát cho các em và phần còn lại đã trao lại cho anh Luân.

Các em VN

Anh Luân và các chị trong phái đoàn

Sau đó, phái đoàn đã được anh Cu Đen đưa đến 1 con thuyền dùng làm quán ăn để uống nước dừa. Trong khoảng thời gian này, một số thuyền bè do nhiều đàn bà và trẻ em đã chạy theo kêu nài sự giúp đỡ và than khổ sở.

Một trong những chiếc thuyền của người VN

Được biết hàng ngàn người Việt sống trên Biển Hồ hầu hết có nguyên quán thuộc các tỉnh Đồng bằng sông Cửu Long. Người dân sống trên những chiếc thuyền che chắn tạm bợ, đối mặt với hàng loạt nguy cơ mà dòng nước mang lại. Mùa nắng thì phải dời nhà ra giữa dòng, mùa mưa lại tìm nơi có nhiều bụi cây um tùm để neo nhà núp gió.

Cuộc sống của họ gắn với nhiều cái “không” như: không trạm y tế, không giấy tờ tùy thân, không quốc tịch,...

Người dân thiếu nước sạch sử dụng, nước, chất thải hàng ngày xả thẳng xuống hồ rồi lại sử dụng phục vụ sinh hoạt, ăn uống. Bên cạnh đó, tình trạng cạn kiệt, ô nhiễm. Sống trên Biển Hồ, họ cách xa đất liền, cộng đồng người Việt sống như một tộc người biệt lập với thế giới bên ngoài, đói nghèo quanh năm đeo bám.

Theo lời kể của anh Cu Đen thì các em bé được sinh ra trên thuyền, thiếu thốn mọi điều. Các em nhỏ hầu hết đều bị sún răng vì thiếu bàn chải và kem đánh răng. Đời sống không có điện các em thiếu học hành và mọi thứ sẵn sóc vệ sinh tối thiểu Họ chỉ sinh sống bằng nghề bắt tôm cá. Họ thiếu giấy tờ hợp pháp. Các em bé sinh ra không có giấy khai sinh để đến trường, người lớn thì không có giấy tờ tùy thân để có thể đi làm cải thiện cuộc sống.

Nhà báo Nguyễn Vạn Bình và anh Nguyễn Minh Luân

Đây là một vấn nạn cho cộng đồng người Việt sống tại Biển Hồ mà chỉ có chính phủ CSVN và Cambuchia cộng tác mới có thể giải quyết.

Đoàn du lịch từ giã làng VN ở Biển Hồ sau 2 giờ thăm viếng mà lòng đau buồn cho cảnh hàng ngàn đồng bào VN đã phải chịu nếp sống thật đen tối và nhất là các trẻ em VN ngây thơ, vô tội sống không có tương lai./.

NGUYỄN VẠN BÌNH